

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis quinto menſis Martii, Anno Domini M. DCC. L.

M. JOANNE-BAPTISTA-LUDOVICO CHOMEL, Medico Regis ordinario, Doctore Medico, Præſide.

An tumidis Hæmorroidibus Hirudines?

I.

ÆMORROIDES ἀπὸ τοῦ αἷμα & ῥέω, ſanguinem fundo, ſignificant ut plurimùm venas quæ ſunt in Ano. Nomen illud ſortitæ ſunt quia ſæpiùs ſanguinem fundunt, vel ab ipſo præter modum diſtenduntur. Cæcas dicunt vel apertas. Cæca ſive lateat intus, ſive ad marginem Ani turgeat, ſanguinem non reddit, ſed illo plena tumet. Aperta dicitur quæ

vel extrà ſedem prominens, vel oculis non ſubjecta ſanguinem effundit. Aliquandò etiam hoc nomine donantur venæ circa uteros mulierum, eodem naturæ molientis impetu, ſanguinem profundentes. Raró ante pubertatem invadunt: ineunte verò ætatis fervore, ſanguine purpureo exundante, juvenibus ἀφροδισιάζειν incipientibus, proſilire ſanguis æſtuat, & quemadmodum mulieribus menſtruæ fiunt purgationes, quæ, ſi quâcumque de causâ non fluant, miſeras mulieres variis malè torquent affectibus; ſic Viris increſcente adoleſcentiâ quibus ex Naribus vel ex hæmorroidibus ſalubriter non erumpit ſanguis, frequenter, pronuntiante Hippocrate, accidunt acutiores affectus, ſanguineum ſputum, cæphalalgia, febris putrida, magni abceſſus; ideòque ad pubertatem accedentibus, febres magis diuturnas prænuntiat Dictator noſter, aſſeveratque Hæmorroidum fluxu laborantes neque Pleuritide, neque Peripneumoniâ, neque Phagædenâ, neque furunculis &.... neque forſan Leprâ, fortaſsè autem neque aliis corripi; adeò ſolvendæ plenitudini & eluendæ Cacochymiæ opportuno Hæmorroidum fluxu Natura potiſſimùm conſulit. Intelligat igitur Medicus ſalutiferam hanc nunquam cohibere vel ſupprimere evacuationem, Naturam ſequi ducem; hanc utiliter operantem non turbare, laboriosè parturientem non offendere, huic ſatiùs, ubi præſens Artis ſuæ requiritur induſtria, methodo tutiori auxiliatricem præbere manum.

I I.

NON languidam ſolùm juvare, fatiſcentemque erigere, ſed Plethorâ redundantem expedire, altiùs ſuccreſcentem naturam minuere, Artis Medicæ nunquam ceſſans debet eſſe meditatio laborque; quod verò, noſtrâ quidem ſententiâ, ſplendidiùs nunquam eluceſcit, quàm in Hæmorroidum curatione. Cum etenim Hæmorroides ſint grandioris Naturæ molimina, vel exundantem, vel corrigi neſcium humorem foràs pellere ambientis, has placidè fluentes ſinat effluere Medicus; tumidas & dolentes leniat; Alvum molliter ſubducat, excrementorum pondus levet, horum duritiem acredinem-ve diluat; preſcribat interiùs ſyrupum violaceum, ſerum lactis, Caſſiæ medullam, &....Blandiatur exteriùs cum decocto foliorum lactucæ, Hyoſciami, Betæ, cæteriſque hujus generis medicaminibus, ſub fomenti, ſuffitûs vel cataplaſmatis formâ; ſuo denique loco, ſi fieri poſſit, reſtituantur, molliterque repellantur Hæmorroïdes. At illas cauſticis adurere, ſectione ſupprimere, ligaturâ cohibere, Naturæ quippe adverſum, nefas ſit. Hæmorroides cum haberet Alcippus (Libro 4°. Epidem.) à curatione prohibebatur, per Chirurgiam exciſæ ſunt, æger inſaniit, & acutâ ſuccedente febre, ceſſavit. Lariſſæ Eudemus (Libro 5°. Epidem.) intempeſtivè per Chirurgiam curatus eſt. Exciſis Hæmorroidibus & producto Cancro in parte in quâ fuerant exciſæ, ſævâ fe-

bris ad mortem usque. Apud Hollerium vidisse se meminit Duretus Episcopum, cui protuberantia erat in Ano, quæ colore & consistentiâ cutim naturaliter constitutam referebat. Chirurgi suaserunt ut constringeretur accuratè ut excideret, negabat esse faciendum Duretus, huic nulla salus sperabilis, innumeræ verò calamitates accidere posse videbantur, lino tamen constricta est ut moreretur & excideret. Ecce doloris nata est acerbitas, & in convulsionem incidit miserandus æger. Illud est, inquit Duretus, manu Chirurgicâ curare sed non est sanare. Quâ quidem mente olim impulsus Hippocrates Aphoristicas hasce leges sancire non dubitabat. Ab Hæmorroidibus diuturnis curato, nisi una servetur, periculum est Hydropem aut tabem accedere....... à suppressis Hæmorroidibus insania..... Melancholicis Hæmorroides supervenire bonum, non solùm, ut ait Galenus, ratione evacuationis, sed respectu peccantis humoris qui evacuatur; cur non etiam ratione loci quo celebratur & perficitur evacuatio, & ratione partium quibus subjacet? Illa est tutior breviorque via quâ se tentat explicare & expedire Natura, dum sanguinis exonerationem immediatè & directè per ea quæ impediuntur movens, movet faciliùs tutiùsque quàm si traheret è longinquo & per insontes vias.

I I I.

QUANDIU statis temporibus & periodis fluere non desinunt Hæmorroides, eadem esse debet ratio ac de menstruâ Mulierum purgatione: Naturæ auscultandum. At verò si non fluant vel si fluere consuetas inspissans quævis causa, aut rudis medicaster tardaverit, languet corpus, imminuitur appetitus, sæviunt in intestinis tormina, lumborum adest gravitas, Cæphalalgia torquet, cæteræque benè multæ ingruunt ægritudines malorum irritamenta. Si duræ & tumidæ Hæmorroides quas cæcas Latini vocarunt, intestini recti actionem ita impediant, ut perpetua vellicatio cum ardore pruriginoso orificium recti premat, pungat, atque, vel minimo motu, vel cum alvus deponitur, recrudescat, acerbissimus tunc exoritur dolor: morbo invalescente, vicinæ tument dolentque partes, afficitur vesica, urinæ secretio tardatur, ardet uritque inflammatio; cum dolore immani advenit suppuratio, & serpente malo fistula producitur, eò perfidiæ & periculi plena magis, quòd cuniculos in pinguedine & opimâ carne agens, crescere eundo & strages edere pessimas sit in promptu; sic pari ferè modo luem veneream non apta nata procreare quæ ad vota fluit Gonorrhæa, vel, ex spissitudine & acredine humoris malè fluentis suspensa, vel quod magno vertitur Arti opprobrio, ex artificis imperitiâ, putidâ Meretrice, ni fallimur, nocentiori suppressa, vel perverso injectionum usu in sanguinem reflua, vel incongruenti drasticorum administratione devia, varia nefandæ luis nunquam non accersit advocatque symptomata. Ubi igitur maximè tument Hæ-

morroides, ſanguinique moras nectunt, digitis butiro recenti inunctis molliter impellentibus, reſiſtunt, medicamentis emollientibus, doctam artem ſuperante malo, non cedunt; confugiendum eſt, ad eam medendi methodum, quæ ex ætate, temperamento, ſexu, anni tempeſtate, viſcerum abdominalium ſtatu, humorum Craſi, vaſorum tumentium naturâ, colore, ſitu, functionibus &.... præſcribenda venit. Cavendum imprimis ne refluus ſanguis maſſam inficiat, viſcera contaminet, vaſa reddat immeabilia, œconomiamque ſubvertat. Nec cum Germanis ad pilulas aloë, ſennâ, colocynthide, gummoſiſque medicaminibus turgidas enemata-ve acria recurrendum cenſemus, noſtratûm viſceribus adverſantur. Geſtent veſte qui voluerint, ſcrophulariæ tuberculos, caſtaneas indicas, chelidonii radices, Ari bulbum, Cardui Hæmorroidalis gallas, hæc illudimus mulierculiſque linquimus excolenda. Mollia, dulcia, anodina probamus. Pinguia incraſſantia, unguenta, emplaſtra, aſtringentia, ſpirituoſa, cauſtica non ſuademus. Quid agendum ergò? Quo ſe vertendum? An uſtio uſurpanda? Cruſtâ occæcantur, calloque indureſcunt partes quibus neceſſaria eſt lubrica mollities quæ ſanguini impellenti cedat & abundanti faveat perſpirationi. An ferro adaperiendæ Hæmorroides? Exquiſito ſenſui quem Natura recti inteſtini extremis præſertim impertiit fibris ità adverſatur ferrum, ut nunquam niſi maximâ urgente neceſſitate admovendum ſit, vetat etiam tumoris ad inflammationem vergentis natura & ſanguinis intùs coerciti præſentia; quis aliundè fluxum ſiſti forſan indocilem non verebitur? At ligaturâ nodum ſolvere remque expedire conſulis. Naturæ profectò non obtemperas; Naturam non imitatur ea medendi methodus quæ duram inducendo cicatricem, novos (occaſione datâ) obices ſanguini poneret, locumque calculo, lienis duritiei, hepatis obſtructioni &...... ideò daret quòd ſpontaneam impediret Naturæ purgationem. Ablegandа igitur pernicioſa hæc methodus quæ Hæmorroideam tollendo varicem, corpus auxiliatori ſacculo defraudat. nec ſatis eſt; pellendum quó natura vergit, quò conſuevit ducere, eò ducendus eſt humor, hinc eſt quòd venæ ſectio non ſemper tuta ſit è brachio, tumentibus Hæmorroidibus, quæ Naturæ non reſpondet votis. Non etenim à ſolâ vaſorum depletione, horumque vacuatione pendet Hæmorroidum non fluentium curatio, requiritur vacuatio κατ' ἴξιν id eſt è directo, idcircò ſanè Majores noſtri, Cucurbitulas, Scarificationes, Frictiones, Sinapiſmum, Deurticationem, Veſicantia, Epiſpaſtica, Fonticulos, Cauteria, Uſtiones, ligaturas frequenter in plurium morborum curatione adhibebant, ut materiam morbi in ipsâmet Parte oppugnarent, vacuarentque κατ' ἴξιν. Recentiores verò ex detecto ſanguinis circuitu, ex intellectâ legum hydraulicarum mechanice, ſolam venæ ſectionem celebrandam ſufficere, cæteriſque medendi rationibus, quibus poſſit ſan-

guis minui, anteponendam esse existimarunt, quód una sublevatâ corporis parte cæteræ brevì, favente sanguinis circuitu, expediri credantur; quasi verò in humano corpore, ægroto potissimùm, ad lancem & stateram semper ille exerceretur mechanismus, fluidorum æquabilis perficeretur motus, solidorum inconcussus vigeret Elater, quem levior turbat causa, levissima sæpè destruit. Quidquid sit, Rationi & experientiæ consonum magis videtur, tumidas Hæmorroides adhibitis sanguisugis aperire.

I V.

HIRUDO Græcis βδέλλα à sugendo, apud latinos sanguisuga, insectum est palustre, oblongum, reptile, transversis lineis distinctum, ore subrotundo ac veluti calloso instructum, quod extensione & contractione sui corporis lubrici, vermis instar, tractu volubili incedit. Hirudo paludosa, subrufa, fulva, nigrescens, obscurè maculosa, crassiori figurâ & longitudine, deterioris notæ censetur; subviridis verò splendore quasi striato, dilutiore, flavescente, fluviatilis vel rivulorum incola, tereti formâ probatur & præfertur. Diù nihil pasta, sicco servata vitro, admovetur, digitis molli linteo indutis, absterso vel leviter perfricto corporis exsugendi loco, satiata spontè delabitur, partem dimittens, vulnusculo quasi triangulari commorsam; plures admoventur ubi larga sanguinis requiritur evacuatio. Dicunt etiam hirudinum caudas secundùm fibrarum longitudinem esse amputandas cum jam sanguine repleri incipiunt, ut sanguinem tardiùs exsugere desinant, guttatim tunc stillat sanguis, supposito, ut aiunt, vasculo; quod quidem observare nunquam nobis contigit. Animalculum etenim illud doloris vel levioris impatiens, derepentè, si forcipe caudam attingas, vulnus dimittit. Ubi sat sanguinis exhauserint Hirudines, tabaci fumo afflatæ, pauco sale vel cinere calenti, vel urinâ aspersæ, facilè cedunt, caduntque, mox in recentes aquas, & sæpiùs renovandas transferuntur, at tardè novo infligendo vulneri idoneæ sunt, ob crassitiem nutrimenti quo diù turgent. Horum antiquus est in Medicinâ usus, meminerunt quippè Græci, Arabes, Latini, Galenus, Plinius, Rhasis ..... hinc etiam cecinit Poëta.

Nec missura cutem nisi plena cruoris Hirudo.

Deficientibus Chirurgis, vel exiliori vasorum diametro sectionem dissuadente, venæ sectioni mirum in modum succenturiantur. Referente Rhazi (lib. 36. cap. 3.) Hirudines tumidæ faciei rubrum colorem seu tineam rubicundam suctione profligarunt. Narrante Zacuto, inveteratis fœdatæ faciei pustulis quadraginta admotæ Hirudines curationem morbi absolverunt. Phrenitidem ex Lochiis retentis quatuor ad uteri vicinia admissæ Hirudines, præmissis incassùm venæ sectionibus, sanaverunt, Epilepsiam ab eâdem ortam causâ mitigarunt. Cephalalgiam

& vertiginem venis retrò aures inductæ, composuerunt: periculosam linguæ intumescentiam Hirudinum exinanivit suctus. In ophtalmiâ pertinaci, oculi angulo, inferioribusque palpebris & temporibus maximo cum successu admotas vidimus Hirudines. Nasi ruborem inhonestum datum est auferre unico Hirudinis favente suctu. Quid plura? Dicendi non esset finis, si quæ passìm apud authores, Stalhium imprimis, passim traditione, propriâve experientiâ de efficaci Hirudinum applicatione innotuerunt, liceret ennarrare; sed qualiscumque sit hujusce Animalculi usus, pro sublevandis quamplurimis ægritudinibus, nullibi præstantior est quàm in Ani tumentibus venis, quòd nullibi utilitatem magis eximiam, laboranti naturæ conferant, quàm cum Naturâ monstrante viam, fluxum sanguinis promovent. Ibi tutò, liberè, commodè, è directo, sanguis evacuatur, & tunc abscinditur radix, ut Stalhii verbis utar, omnium affectuum circà regiones corporis inferiores. Sic bilis orgasmum, sanguinis exuperantiam, melancholiæ furores, renitentis abdominis tumorem, hepatis obstructionem, lienis duritiem, quartanas rebelles, pertinacem ischiadem, morbum hippochondriacum, nullò medicaminum generi cedentem, sæpiùs exasperatum, vagam arthritidem, sola Hirudinum admotio, vel tumidis Hæmorroidibus, vel ipsismet Ani marginibus, debellavit, fugavitque.

V.

NIHILOMINUS anceps dubiusque hæres; existimas cum Galeno, Mercuriali, Alexandro Massariâ, vulnus ab Hirudinibus inflictum esse angustius, quàm ut possit crassitudo sanguinis exire, partemque fluidiorem tantùm erumpere; pro certo tenes sanguinem eum attrahere Hirudines, qui carni adjunctus est, non qui in imo continetur corpore: at verò ut irruenti sanguini pateat liberior aditus, foramenque, licet tenuissimum, dilatetur, pars ab Hirudine commorsa, ex Oribasii præcepto, molli spongiâ fovetur, balneo aquæ dulcis & tepidæ irroratur; admovetur etiam, si necesse sit, cum Galeno, Hollerioque nostro, cucurbitula quæ ad libras plures sanguinem cogit effluere, quæ quidem largior raró convenit evacuatio; ita enim aliquandò abundanti rivo ex Hæmorroidibus fluit sanguis, ut ad caustica & astringentia, cum Hippocrate & Galeno confugiendum sit, ne adveniant cachexia, tabes, hydrops. Ex toto igitur sanguinem trahunt Hirudines quæ trahunt ex Hæmorroidibus, non verò unicum qui carni adjunctus est. Quarè autem cæcis tumidisque Hæmorroidibus applicandas Hirudines tàm animosè censemus, quòd salutifera ea sit evacuatio quæ Naturæ congruit, quòd secura quæ trahit è directo, quòd utilis quæ peccantem humorem per breviorem viam educit, quòd necessaria quæ sanitatis servat integitatem, imminentes morbos antevertit, præsentes, herculeos quamvis, debellat & sanat.

Novimus Mulierem ita aſcitè laborantem, ut ad paracentheſim multoties celebrandam coacta confugere, curaretur ad tempus, non ſanaretur. Ecce autem artem docente Naturâ, curamque ſuſcipiente, larga derepentè advenit Hæmorroidum vacuatio, ægramque liberavit ad annos. Vidimus Mulierem annis triginta-novem natam, aſthmatis paroxiſmo, variantibus anni tempeſtatibus, ſuffocatam, hepatitide ſæpiùs laborantem, nephritico quandoque dolore divulſam, colicâ modò inteſtinali, hiſtericâ modò fatigatam, hiſque affectibus variis eò magis obnoxiam quòd ob hæreditariam & vagam arthritidem, cum puerili ſcabie ſuppreſſâ, conjunctam, tota nervorum compages ſævum in modum leviſſimâ de causâ doleret, & ſpaſmodicè torqueretur. Huic miſeræ Mulieri ortu nobiliſſimæ, ingenio ornatæ, animo plenæ, ſortis dignæ melioris, toties à pueritiâ repetita fuerat venæ ſectio, ut vaſa omnia Cubiti, Radii, Carpi, Pedis lanceolâ fædata, & quaſi concisa operationem licet indictam omninò rejicerent. Hanc in aſſueto diverſorum ſymptomatum paroxiſmo viſitans, cùm inveniſſem dolente abdomine, hepate tumido, diaphragmate quaſi ſursùm retracto (ſæviebat acriter aſthmatis paroxiſmus) exiguoque pulſu laborantem: ecce Natura, tantis, etſi oppreſſa & fatigata ſymptomatibus per tumidas Hæmorroides ſublevare ſe enixa eſt, mihique quid præſcriberem incerto, monſtravit viam. Protinùs occaſionem arripiens elabi promptiſſimam, admovendas Hirudines juſſi. Vix ſanguis fluere incepit, ſpiſſus, fœculentus, atrò rubeſcens, cùm ſubitò pulſum reviviſcere, ventrem deprimi, urinas cieri, Diaphragma deſcendere, aërem ſpirari, hepatis regionem elevari, ſecretiones uno verbo redintegrari & quod fauſtum magis nec ſatis prædicandum, hæc omnia ſymptomata non ad menſes ut olim cum balneis, venæ ſectionibus, temperantibuſque medicamentis, ſed ad annum & ampliùs ſolis admotis Hirudinibus, ſolo fluxûs Hæmorroidalis promoti beneficio conticuere, & quæ per plures annos in ſellâ Brachiatâ, noctes infelix erecta perdiderat, lecto nunc ſana decumbit; adeò verùm non quantitate evacuati ſanguinis, ſed qualitate, ſed electione loci per quem extrahitur ſanguis Naturam ægrotantem juvari atque ſublevari. Curavimus virginem annis viginti quinque natam, quibuſdam abhinc annis ob menſtruæ purgationis tardantem fluxum, colicis doloribus nephriticam, uterinamque colicam ſæpè referentibus, ita vexatam, ut pluries noctu è lecto pulſus auxilium & opem laturus currerem. Lacerabant miſeram diſtenti ventris tormina; torquebant ſævum in modum ſemianimem vomitus horrendi; venæ ſectiones innumeras, fomenta, olea, victum tenuiſſimum, cæteraque hujus generis medicamina, vix favente ſucceſſu præſcripſeram. Balnea aquæ dulcis, ad menſes quâvis die per quatuor horas, uſurpanda cenſueram, ut tumens & acriter renitens univerſum abdominis ſpatium mollirem

& redigerem ; vix ægra tepidæ balneum aquæ ſubierat, cum aquam proprio calore ita recaleſceret ut plures aquæ ſituli alternatim in balneo projecti, illud vix temperarent. (Quem viſceribus æſtum!) Emulſiones, ſerum lactis, & id medicaminum genus incaſsùm adhibebantur. Incendebant narcotica, non ſedabant, aſtringebant non aperiebant aquæ martiales, humores rarefaciebant non pellebant ſulphureæ & thermales. Venæ ſectionem non ſemper admittebat debilior pulſus; à ſpiſſo & viſceribus abdominalibus hærente ſanguine univerſa ſymptomatum cohors ut plurimùm ducebat originem; at maſſam hanc penetrare, vaſorum Mæandros permeare, hoc opus hic erat labor; cæca modò interiùs, exteriùs modò, tumebat Hæmorroidum congeries, ſtrictamque pertinaciter alvum reddebat ſtrictiorem. Hirudines igitur pluries admovendas eò confidentiùs præſcripſeram, quòd ab ipſiſmet abdominalibus vaſis ſanguinem, eliciendum eſſe fortiter perſuaſum haberem; at neſcio quo ſuffuſa pudore puella renuebat acriter, per annumque ferè integrum pugnaverat; ſed atroci multotieſque recidivo victa tandem, & ferè confecta malo, nullamque aliam à nobis ſententiam quam enixè poſtulabat accipiens, Hirudines admoveri permiſit; quæ quidem ità proſperè ſucceſſit operatio ut deindè quâvis die, quâvis horâ Hirudines invocaret, has amicas appellaret, præcibuſque admovendas efflagitaret, donec perfectè ſanata fuerit, Hirudinum pluſquam quinquaginta admotione trium menſium intervallo. Quidni igitur concluderemus?

Ergò tumidis Hæmorroidibus Hirudines.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Hugo Capet.	*M. Joannes-Jacobus Meſſence.*	*M. Philippus Davier de Breville; Dotariæ Hiſpaniarum Reginæ, dùm viveret, Medicus ordinarius.*
M. Petrus-Auguſtus Adet.	*M. Carolus-Franciſcus Therou'de de Toulouſe de Vallun, Eques.*	*M. Guillelmus de Magny.*
M. Jacobus Barbeu du Bourg.	*M. Laurentius Ferret.*	*M. Gabriel-Antonius Jacques.*

Proponebat Pariſiis JOANNES-FRANCISCUS-CLEMENS MORAND, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1750, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1750.